

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

2
0
2
4

No 3

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

74-91 xalqaro daraja
ISSN: 2992-8982

Yashil

IQTISODIYOT va TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, siyosiy, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Elektron nashr. 730 sahifa.

E'lon qilishga 2024-yil 30-martda ruxsat etildi.

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston fanlar akademiyasi akademigi
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, t.f.d., prof., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, i.f.d., O'zR Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar vaziri o'rinbosari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, i.f.d., prof., O'zR Oliy Majlisi qonunchilik palatasi deputati
Axmedov Sayfullo Normatovich i.f.n., professor, MIM akademiyasi rektori
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, i.f.d., prof., TDIU YoMMMIB birinchi prorektori
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, i.f.d., prof., TDIU Ilmiy ishlar va innovatsiyalar bo'yicha prorektori
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, i.f.d., prof., "O'IRIAM" ilmiy tadqiqot markazi direktori – prorektor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, i.f.d., TMI professori
Samadov Asqarjon Nishonovich, i.f.n., TDIU professori
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, t.f.d., Rossiya xalqlar do'stligi universiteti professori
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, i.f.d., prof., Xalqaro "Nordik" universiteti rektori
Aliyev Bekdavlat Aliyevich, f.f.d., TDIU professori
Axmedov Ikrom Akramovich, i.f.d. TDIU professori
Po'latov Baxtiyor Alimovich, t.f.d., profesor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, i.f.d., TDIU professori
Isakov Janabay Yakubbayevich, i.f.d., TDIU professori
Musyeva Shoira Azimovna, SamDu IS instituti professori
Axmedov Javohir Jamolovich, i.f.f.d., "El-yurt umidi" jamg'armasi ijrochi direktori o'rinbosari
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, t.f.f.d., TAQU katta o'qituvchisi
Xalikov Suyun Ravshanovich, i. f. n., TDAU dotsenti
Kamilova Iroda Xusniddinovna, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, i.f.f.d., TDIU dotsenti
Rustamov Ilhomiddin, f.f.n., Farg'ona davlat universiteti dotsenti
Fayziyev Oybek Raximovich, i.f.f.d. (PhD), Alfraganus universiteti dotsenti
Sevil Piriyeva Karaman, PhD, Turkiya Anqara universiteti doktoranti
Mirzaliyev Sanjar Maxamatjon o'g'li, TDIU mustaqil tadqiqotchisi
Utayev Uktam Choriyevich, O'zR Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farxod, O'zR Bosh prokuraturasi iqtisodiy jinoyatlarga qarshi kurashish departamenti bo'limi boshlig'i
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, TDIU katta o'qituvchisi

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, i.f.d, TDIU dotsenti
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, i.f.f.d, TDIU dotsenti
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, i.f.d., TMI dotsenti
Babayeva Zuhra Yuldashevna, TDIU mustaqil tadqiqotchisi

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

MUNDARIJA

Экологические и альтернативные заполнители для бетона в условиях Узбекистана.....	10
Акрамов Хуснитдин Ахрарович, Тохилов Жалолиддин Очилов, Самадов Хомид Самандарович	
Investitsion marketingni rivojlantirish asosida mintaqa investitsiya jozibadorligini oshirish	16
Ahmedov Alim Babaniyazovich	
O'zbekistonda yashil budjetlashtirish, energiya samaradorligi va issiqxona gazlari emissiyasi.....	22
Pulatov Dilshod Haqberdiyevich, Quliyev Ulug'bek Mirzayevich, Mamanov Alisher	
Development of the Digital Economy as a Trigger of the Economic Growth of the New Uzbekistan.....	28
Luiza Sayfullonova Makhmutkhodjaeva, Umarova Shahnoza Akbarovna	
Oliy o'quv yurtlarida matematik statistikani o'qitishning xususiyatlari.....	34
Shamsiyev Damin Najmiddinovich, Aymatova Farida Xo'razovna	
Turizmga tadbirkorlikning o'ziga xos xususiyatlari	37
Mardonova Dilafuz Kosimovna	
Oziq-ovqat xavfsizligi ta'minoti: O'zbekistonda mayonez importini notarif tartibga solish va ichki ishlab chiqarishni rivojlantirish istiqbollari.....	41
Muratova Shohista Nimatullayevna, Nomozov Azizbek Xayrulla o'g'li	
Mamlakatimizga xorijiy investitsiyalarni jalb etishda qimmatli qog'ozlar bozorining o'rni va roli	46
Akramov Azamat Ramziddinovich	
Mamlakatning iqtisodiy va ekologik rivojlanishida elektromobil sanoatini rivojlantirishning ahamiyati	53
Iminov Mahmudjon Azimjon o'g'li	
Hududiy eksport salohiyatini oshirishning marketing strategiyasi.....	60
Jiyamuratov Rustam Nuridinovich	
Turistik kompaniyalar moliyaviy barqarorligini baholash usullarini takomillashtirish kompaniya moliyaviy barqarorligini ta'minlashning muhim mezonini.....	65
Jo'rayev Behzod Nuraliyevich	
Iste'molchilarni xulq-atvori modellari asosida marketing strategiyalarini shakllantirish.....	70
Kutbitdinova Moxigul Inoyatovna	
Hisob siyosati va unda biologik aktivlar hisobini yoritib berish tartibini takomillashtirish	75
Mirzayeva Nargiza Batirovna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda investitsiyalarning o'rni.....	80
Otajonova Charosxon Polvonquli qizi	
Innovatsion menejment va raqamli transformatsiyalarni joriy etishning metodologik asoslari.....	84
Quldoshev Asliddin Tursunovich	
Strategik boshqaruvda xususiy kapital samaradorligini baholash.....	89
Nasriyeva Zebiniso A'zam kizi, Mavlyanova Dilobar Maxkamovna	
Mintaqalarni innovatsion rivojlantirish istiqbollari tashkiliy tuzilmalarini takomillashtirishni boshqarish yo'llari	100
Xodjamuratova Gulbaxar Yuldashevna	
Meva-sabzavot eksporti barqarorligini ta'minlashning ekonometrik tahlili	105
Shamsiyeva Feruza Muratxodjayevna	
Зарубежный опыт активизации экономической активности домохозяйств.....	111
Бердиев Гайрат Ибрагимович, Маликова Севинч Телман кизи, Люсикиев Артемий Александрович	

The Impact of Foreign Direct Investment on Economic Growth: A Case Study of Uzbekistan.....	116
Abdulla Ibragimov, Keldiyorov Shakhriyor Ilyos O'g'li	
Mintaqada sanoat ishlab chiqarish rivojlanishining kambag'allikni qisqartirishdagi ahamiyati	121
Abdullayev Habibullo Asadulla o'g'li	
Global iqtisodiyot sharoitida islom moliyasi mezon va tartiblarini joriy etishdagi muammolar va yechimlar	125
Abduvosidova Gulandom Abdurashid qizi	
Amerika Qo'shma Shtatlari tajribasida biznes subyektlarini toifalarga ajratish amaliyotining xususiyatlari	131
Akobirova Nodira Najmiddin qizi	
O'zbekiston Respublikasida qishloq xo'jaligini innovatsion rivojlanish yo'llari.....	135
Axmedova Nafisa Amirddin qizi	
Strategic directions of integration of Uzbekistan into the international hospitality industry	140
Bekmurodova Laylo Tursunmamatovna	
Surxondaryo viloyatida parrandachilikni rivojlantirish ko'rsatkichlarini prognozlash va modelashtirish.....	144
Bobomuratov Imomqul Islamovich	
Mamlakatimizda chorvachilik mahsulotlarini yetishtirishning hozirgi holati va uning tahlili.....	149
Talipova Dilfuza Nabiyeвна	
Agrar soha korxonalarining moliyaviy qo'llab-quvvatlash tizimini takomillashtirish.....	154
Erkinxojiyev Ismoiljon Ikromjon o'g'li	
Analysis of the Influence of Macroeconomic Indicators on State Budget Tax Revenue	158
Meyliev O. R., Gofurova K.	
Mahalliy budjet xarajatlarini hududlar ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishiga ta'siri.....	166
Hazratqulov Shahboz Boboqul o'g'li	
Influence of Digital Technologies on Economic Growth of the Republic of Uzbekistan.....	170
Igamberdiyeva Kunduz Ergashevna	
Transmilliy kompaniyalarning tashqi bozorlar uchun marketing strategiyalari va marketing tadqiqotlarini o'tkazish amaliyoti	174
Jo'rayeva Zilola Turobovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Tijorat banklari tomonidan investitsiya loyihalarini moliyalashni rivojlantirish imkoniyatlari.....	178
Kamilova Iroda Xusniddinovna	
Korxonalarda inqirozga qarshi moliyaviy boshqaruv tizimini takomillashtirish	183
Latipova Shaxnoza Maxmudovna	
Tijorat banklari faoliyatida onlayn tizimlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanishi.....	188
Raxmataliyev Muzaffar Eshdavatovich	
Aholi farovonligini oshirishda tadbirkorlik faoliyatining ta'sirini baholashning nazariy asoslari	194
Fayziyeva Dilsuz Bahodirovna	
O'zbekiston Respublikasini "yashil" iqtisodiyotga o'tish samaradorligini oshirish.....	200
Mirzayev Bexruz Abdulla o'g'li	
Andijon viloyatida kambag'allik darajasini qisqarishiga ta'sir etuvchi ko'rsatkichlar	214
Musaeva Ziyoda Allayarovna	
O'zbekiston Respublikasi qishloq xo'jaligi eksportida marketing muammolari	218
Musyeva Shoirazimovna, Agzamov Avazxon Talgatovich	
Respublikamizda parranda bosh sonining hozirgi holati va uning istiqbollari.....	223
Akramova Nargiza Axrorovna	

Menejmentda ishbilarmonlik kommunikatsiyalaridan foydalanishda optimal strategiyalarini qo'llash shart-sharoitlari.....	227
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi	
Raqamlashtirish sharoitida innovatsion faoliyatning o'ziga xos xususiyatlari	231
Nazarova Latofat Toirjon qizi	
O'zbekistonda masofaviy bank xizmatlarini rivojlantirishdagi muammolar va ularni bartaraf etish yo'llari.....	235
Nurmuxammedov Matlab Yunusovich	
Davlat aktivlarini samarali boshqarish hamda nazorat qilishni takomillashtirish.....	240
Mirzayev O., Nazarov G'ayrat Olim o'g'li	
Talabalarning oilali bo'lishiga ta'sir etuvchi omillarga iqtisodiy baholashda yangicha yondashuv.....	246
O. U. Shomurodov, Z. U. Uroqov, A. T. Ablahatov, A. A. Suyarov, J. S. Urazov	
Methodological Aspects for Branding in Private Schools	251
Odilova Sitora Sayfitdin qizi	
Совершенствование процедуры оценки эффективности и результативности расходов государственного сектора.....	256
Олимов Элёр Фазлиддин угли, Искандаров Суннатилло Бахриддин угли	
Logistika xizmatlari samaradorligini oshirishda blokcheyn texnologiyalardan foydalanish	261
Rajabov Orzujon Mamasoliyevich	
Markaziy Osiyoda energetika bozorini rivojlantirishning kelgusi istiqboli va imkoniyatlari.....	267
Saidov Mash'al Samadovich, Umarova Irodaxon Nuraliyevna	
Mamlakat iqtisodiyotini rivojlantirishda sug'urta bozorining innovatsion usullaridan foydalanishning konseptual asoslari	275
Narzullayeva Gulchehra Salimovna, Saidova Dilnozaxon Odiljon qizi	
Oliy ta'limda boshqaruv strategiyalari va ularni amalga oshirish mexanizmi.....	279
Saidqulova Firuza Farmonovna	
Jismoniy shaxslardan olinadigan daromadlarini soliqqa tortishning o'ziga xos xususiyatlari	283
Salimov Sherzod Baxtiyorovich	
O'zbekiston Respublikasidagi mavjud suv resurslarining iqtisodiy holati tahlili	288
Shanazarova Gulyora Baxtiyarovna	
Tijorat banklari kredit risklarini kamaytirish yo'llari.....	294
Tulkinova Maftuna Anvarbek qizi	
The use of Intellectual Systems in the Improvement of the Educational Process Management System in Higher Educational Institutions	303
Umarova Dilfuza Rakhmatilla qizi	
Oliy ta'lim tizimida yangi iqtisodiy mexanizmlarni shakllantirish	307
Xakimov Dilshodjon Rahmonaliyevich	
Global iqtisodiy sharoitida moliyaviy hisobotlar auditida muhimlikni baholashni xalqaro stanadartlar asosida takomillashtirish	311
Xasanova Nasiba Tolliboy qizi	
Qurilish materiallari sanoatida innovatsion klasterlarni tashkil etish istiqbollari.....	314
Yuldasheva Kamola Miraliyevna	
Oliy ta'lim muassasalarida gibril bulut xizmat modelini qo'llash mexanizmini ishlab chiqish	319
Zaripov Bahodir Bobomurod o'g'li	
Роль инвестиций в ситеме железнодорожного транспорта в Республике Узбекистан	325
Акбарова Лайло Упашевна	

MENEJMENTDA ISHBILARMONLIK KOMMUNIKATSIYALARIDAN FOYDALANISHDA OPTIMAL STRATEGIYALARINI QO'LLASH SHART-SHAROITLARI

Narzullayeva Gulchehra Salimovna

Buxoro davlat universiteti Iqtisodiyot va turizm
fakulteti Iqtisodiyot kafedrası katta o'qituvchisi

Shadiyeva Madina Djaloliddin qizi

3-1IQT-22 guruhi talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ishbilarmonlik aloqalari, ularning mazmuni va mohiyati, kommunikatsiyalarning afzalliklari, tashkiliy kommunikatsiyalardan foydalanish va korxonalar faoliyatida ichki kommunikatsiyalar va ishbilarmonlik aloqalarini rivojlantirishda qo'llaniladigan strategiyalar haqida ma'lumotlar berilgan.

Kalit so'zlar: ishbilarmonlik aloqasi, ichki kommunikatsiyalar, muloqot, ichki kommunikatsiyalar, kiruvchi axborot, madaniy qadriyat, samaradorlik.

Abstract: This article provides information about business communications, their content and essence, the benefits of communications, the use of organizational communications, as well as strategies used in the development of internal communications and business communications in the activities of enterprises.

Key words: business communication, internal communications, communication, communication, information, cultural value, effectiveness.

Аннотация: В данной статье представлена информация о деловых коммуникациях, их содержании и сущности, преимуществах коммуникаций, использовании организационных коммуникаций, а также стратегиях, используемых при развитии внутренних коммуникаций и деловых коммуникаций в деятельности предприятий.

Ключевые слова: деловое общение, внутренние коммуникации, коммуникация, информация, культурная ценность, эффективность.

KIRISH

Ishbilarmonlik aloqasi – bu kompaniyaning muayyan manfaatlariga va uning asosiy maqsadlariga erishish uchun aloqa subyektlarining o'zaro ta'siri bo'lib hisoblanadi.

Ishbilarmonlik aloqasi va ichki kommunikatsiyalar tushunchasini farqlash kerak, chunki aloqa psixologiya fanini o'rganish doirasiga kiradi, muloqot esa ma'lum bir jihatni o'z ichiga oladi va uni texnik, axborot, iqtisodiy, tashkiliy hamda boshqa ko'plab jihatlardan ko'rib chiqish mumkin. Bundan tashqari, muloqotning aniq natijaga qaratilganligini ta'kidlash kerak. Muloqot faqat biron bir harakat qilingan taqdirdagina muloqotga aylanadi. Ishbilarmonlik aloqasi holatida, agar korxona maqsadlariga erishish uchun foydali bo'lgan natijalarga erishilgan bo'lsa, shunday deb hisoblash mumkin. Ichki kommunikatsiyaning ma'nosi – qabul qiluvchi tomonidan uni idrok etishga hissa qo'shadigan va kerakli, maqsadli harakatlarga hissa qo'shadigan xabarni etkazishdir. Shuning

uchun, ishbilarmonlik aloqalarida xabarni yuborishda sherikga idrok etish, tushunish va amalga oshirish uchun shart-sharoitlarni berish muhimdir¹.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Shunday qilib, ishbilarmonlik muloqoti va ichki kommunikatsiyalar madaniyatini shakllantirish bir qator olimlarning tadqiqot mavzularida aks ettirilgan. Boshqaruv faoliyatining kommunikativ asoslarining ayrim jihatlarini ijtimoiy psixologiya va ishbilarmonlik aloqalariga oid nashrlarda yoritilgan. Aloqa nazariyalari haqida umumiy ma'lumot S. Miki, Z. Nenetskiy, Y. Podguretskiy, N.I. Arkhipova, V.V. Kulba, S.A. Kosyachenko, F.Yu. Chanxieva. Boshqaruv jarayonida aloqaning o'zni va roli V.N.ning asarlarida yoritilgan.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maqolani yozish jarayonida statistik va analitik tahlil, taqqoslash va zanjirsimon usul kabi metodlaridan foydalanilgan.

TAHLIL VA NATIJALAR

Har qanday tashkilotda aloqa, birinchi navbatda, xodimlarning o'zaro ta'siri bo'lib, uni e'tiborsiz qoldirib bo'lmaydi, u har qanday shaklda ifodalanadi va ularsiz birgalikdagi faoliyatni amalga oshirish mumkin emas. Ishbilarmonlik aloqalari esa axborot, tajriba almashish, natijalarni muhokama qilish va muammolarni hal qilishni o'z ichiga oladi.

Ishbilarmonlik aloqalari ishbilarmonlik suhbatlari, ommaviy nutqlar, muzokaralar va har xil turdagi uchrashuvlarga bo'linadi. Kiruvchi axborot oqimlarini optimallashtirish uchun ilmiy hamjamiyat xabarlarini qabul qilish va qabul qilish ketma-ketligini tartibga soluvchi aloqa tarmoqlarini ishlab chiqdi².

Ishbilarmonlik aloqalarining ahamiyati bir korxona ichki aloqalarining, jamiyat tuzumi bo'yicha muvofiqlik, shuningdek, korxonaning muvaffaqiyatiga olib keladigan qo'llanmalar va tushunchalarning amal qilishidir. Bu bir korxona barcha ishchilari, xodimlari, rahbarlari o'rtasida o'zaro munosabat va maqsadlarining to'g'riligini ta'minlashga yordam beradi.

Ichki kommunikatsiyaning ahamiyati quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1. Korxonaning samarali va silliq ishlashi;
2. Qaror qabul qilish asoslari;
3. To'g'ri rejalashtirish va muvofiqlashtirish;
4. Minimal xarajat va yuqori samaradorlik;
5. Ma'naviyatni mustahkamlash;
6. Demokratik boshqaruv;
7. Odamlarni bir-biriga bog'laydi^{[3] 3}.

Ishbilarmonlik aloqalarining samaradorligi insonning madaniyat va san'at sohasidagi konstitutsiyaviy huquq va erkinliklarini amalga oshirishga qaratilgan bo'lib, ulardan eng muhimi madaniy qadriyatlardan foydalanish huquqi, adabiy va badiiy ijod erkinligi, o'qitish va himoya qilishdir. Intellektual mulk obyektlari, muzeylar, san'at ko'rgazmalari, festivallar va iste'dodlar tanlovlari bilan aloqada ishlaydigan estetik birlashmalar – estetik ta'limning butun tizimi ijodiy tajribaning yuqori rivojlanishini belgilaydi, muloqotda shaxsning o'zini o'zi anglashi uchun muhitni yaratishga ta'sir qiladi^{[4] 4}.

Shaxsning ijtimoiylashuvining ko'rsatkichlaridan biri ijtimoiy-siyosiy faollikdir. Ijtimoiy-siyosiy faoliyat – bu shaxs, jamoa, birlashma, jamiyat manfaati yo'lida ixtiyoriy ravishda ma'naviy motivlarga muvofiq amalga oshiriladigan faoliyat ko'rsatkichidir. Shaxs oningining o'sishi bilan birga uning sifat mazmuni ham o'zgaradi. Ijtimoiy-siyosiy faollik darajasi turlicha bo'lishi mumkin, masalan, yig'ilishlarda qatnashishdan tortib, bir martalik davlat topshiriqlarini bajarishgacha va nihoyat, doimiy topshiriqlarni bajarishgacha.

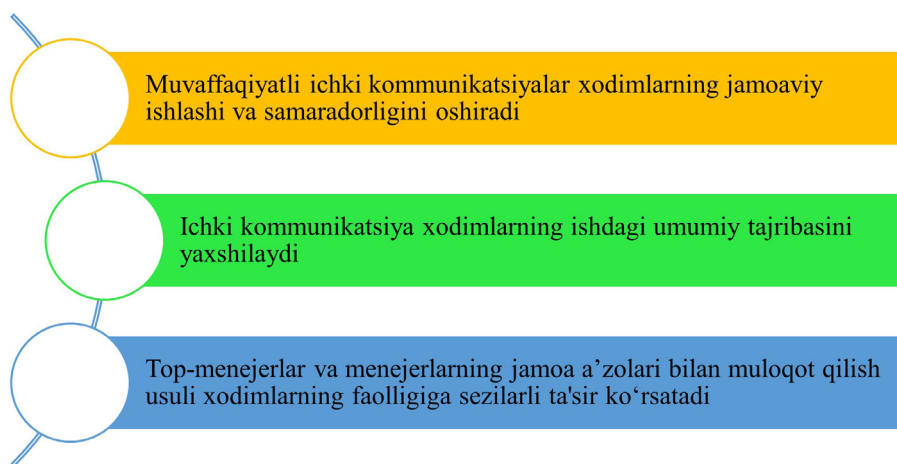
Shunday qilib, butun mezonlar tizimidagi juda ko'p sonli ko'rsatkichlarga ko'ra, aloqa samaradorligini baholash mumkin. Ishbilarmonlik aloqalari samaradorligini o'lchash mezonlari tizimida xilma-xil bo'lganligi sababli, biz ushbu tizim uchun uning funksiyalarini aks ettiruvchi eng umumlashtirilgan ko'rsatkichlarni kiritamiz.

1 <https://ru.wikipedia.org/wiki/Бизнес-коммуникация>

2 <https://www.evkova.org/kursovye-raboty/osobennosti-kommunikatsij-v-organizatsii-rol-i-znachenie-deloviyh-kommunikatsij-v-razviti-organizatsii>

3 <https://www.economicdiscussion.net/>

4 https://bstudy.net/850905/sotsiologiya/effektivnost_deloviyh_kommunikatsiy#528430

1-rasm: Ish beruvchilar va xodimlar uchun ichki kommunikatsiyalarning afzalliklari⁵

Xodimlarni boshqarishda xodimlarni boshqarish samaradorligini oshirishga yordam beradigan asosiy ko'rsatkichlar muhim o'rin tutadi, chunki ular muassasaning maqsad va vazifalariga erishishning samarali usuli hisoblanadi. KPI sizga samaradorlikni boshqarish imkonini beradi: biznesni boshqarish va tashkil etishdagi zaif tomonlarni aniqlang, o'lchanadigan maqsadlarni belgilang, so'ngra ularni ish natijalariga shaxsiy qiziqish orqali baholang va ularga erishish uchun rag'batlantiring. Jahon amaliyoti shuni ko'rsatadiki, KPI ni amalga oshirish tashkilotlarning maqsadlariga 10-30% tezroq va samaraliroq erishishga yordam beradi. Bundan tashqari, KPI tizimini joriy qilish xarajatlarni 10-15% ga kamaytirishga, mehnat unumdorligini oshirishga, biznes jarayonlarini amalga oshirish vaqtini qisqartirishga, o'qitish sifatini yaxshilashga va hokazolarga yordam beradi. Ya'ni, haqiqiy KPI "ko'chki" kabi ta'sirga ega bo'lib hisoblanadi.

Xodimlar quyidagi ikki guruhga bo'lingan:

- 1-guruh xodimlari – asosiy faoliyat ko'rsatkichlari (KPI) bahosisiz ko'rsatilgan xodimlar;
- 2-guruhdagi xodimlar asosiy faoliyat ko'rsatkichlari (KPI) bo'lganlardir.

Korxona (kengash) vakolatli boshqaruv organining qaroriga ko'ra, ijro etuvchi xodimlarning samaradorligi quyidagicha e'tirof etiladi:

1. 40 foizdan 60 foizgacha past darajada.
2. 61% dan 80% gacha – qoniqarsiz darajada.
3. 81% dan 90% gacha – qoniqarli.
4. 91 foizdan 100 foizgacha – yetarli.
5. Agar 100 foizdan ortiq bo'lsa – yuqori darajada.

Bu korxona Kuzatuv kengashi tomonidan o'z xizmat vazifalarini vijdonan bajarishni rag'batlantirish, ish samaradorligi va sifatini oshirish, kasbiy o'sish va sog'lom raqobat muhitini mustahkamlash maqsadida tasdiqlangan. KPI korxonalarning ishchilar shtatini, oylik mukofotlar (olti oy) va korxonalarning moliyaviy resurslari asosida shakllantirilgan moddiy rag'batlantirish fondi hisobidan ustama to'lovlarni aniqlash uchun qo'llaniladi.

KPI qonun bilan tartibga solinadigan quyidagi to'lovlarni hisoblashda qo'llanilmaydi. Bular:

- har oy shtat jadvalida ko'rsatilgan;
- ijtimoiy nafaqalar;
- qo'shimcha ish soatlari, tungi, bayramlar uchun imtiyozlar;
- ijtimoiy to'lovlar va nafaqalar;
- ta'til yoki kasallik ta'tilini to'lash.

Korxona xodimlarini moddiy rag'batlantirishning maqsadi:

- har bir xodimning mehnat faoliyati davomida samarali mehnati natijalari uchun chinakam mukofotlanishini ta'minlash;
- korxona xodimlarining mehnatiga haq to'lashni yaxshilash;

⁵ <https://www.lumapps.com/internal-communication/metrics-kpis-for-internal-communications/>

XULOSA

Xulosa o'rnida shuni aytish mumkinki, korxonalarda ichki kommunikatsiyalar samaradorligi quyidagi mezonlarga asoslanadi:

- Xodimlar tomonidan maqsad va vazifalarni tushunish.
- Samarali ichki kommunikatsiyalar ma'lumotlarning xodimlarga o'z vaqtida va to'g'ri etkazilishini ta'minlashi.
- Samarali ichki kommunikatsiyalar xodimlarning fikr-mulohazalari uchun imkoniyatlarni ta'minlashi.
- Samarali ichki kommunikatsiyalar xodimlarning ishtiroki va ishtirokini rag'batlantirishi
- Samarali ichki kommunikatsiyalar tashkilotda ishonch va ochiqlik muhitini yaratishi
- Samarali ichki kommunikatsiyalar xodimlar o'rtasida uyg'unlik va muvofiqlashtirishi

Ichki kommunikatsiyalar samaradorligini baholash jarayoni anketalar, so'rovlar, qayta aloqa hodisalari, ma'lumotlarni tahlil qilish va ko'rsatkichlar yordamida amalga oshirilishi mumkin. Kompaniyaning ichki kommunikatsiyalar samaradorligini ta'minlash uchun muntazam ravishda baholashni o'tkazish va kerak bo'lganda aloqa strategiyasini to'g'rilash muhimdir⁶.

Buning uchun biz tadqiqot jarayonida quyidagi ichki kommunikatsiyalarini boshqarish strategiyalarini korxona faoliyatiga qo'llashni taklif etamiz.

1. Aloqa kanallarini aniqlash.
2. Ikki tomonlama muloqotni rag'batlantirish.
3. Xabar almashishda izchillikni ta'minlash.
4. Aloqa jarayonlarini soddalashtirish va hamkorlikni osonlashtirish uchun texnologiyadan foydalanish.
5. Xodimlar o'rtasida shaffoflik madaniyatini rivojlantirish.
6. Xodimlarni jalb qilish bo'yicha tashabbuslarni amalga oshirish.
7. Xodimlarga muloqot qilish ko'nikmalarini oshirishga yordam berish uchun treninglar va resurslar bilan ta'minlash.

Ushbu strategiyalarni amalga oshirish orqali tashkilotlar ichki aloqani rivojlantirishi, ijobiy ish muhitini yaratishi va muvaffaqiyatga erishishi mumkin deb hisoblaymiz⁷.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. <https://ru.wikipedia.org/wiki/Бизнес-коммуникация>
2. <https://www.evko.org/kursovye-raboty/osobennosti-kommunikatsij-v-organizatsii-rol-i-znachenie-deloviyh-kommunikatsij-v-razviti-organizatsii>.
3. <https://www.economicsdiscussion.net>.
4. https://bstudy.net/850905/sotsiologiya/effektivnost_delovyh_kommunikatsiy#528430
5. <https://www.lumapps.com/internal-communication/metrics-kpis-for-internal-communications/>
6. <https://blog.pryaniky.com/kak-effektivno-upravlyat-vnutrennimi-kommunikatsiyami>.
7. <https://blog.pryaniky.com/kak-effektivno-upravlyat-vnutrennimi-kommunikatsiyami>.
8. Narzullayeva G. S., Bakayeva M. A. Creative Management: Creative Opportunities In Business Process Management //American Journal Of Social And Humanitarian Research. – 2022. – T. 3. – №. 12. – C. 58-63.
9. Gulchehra N. Role Of Marketing Strategies In Increasing Company Competitiveness: Role Of Marketing Strategies In Increasing Company Competitiveness //Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz). – 2020. – T. 1. – №. 1.
10. Gulchehra N. Creative Management: Creative Opportunities In Business Process Management //Центр Научных Публикаций (Buxdu. Uz). – 2023. – T. 37. – №. 37.

⁶ <https://blog.pryaniky.com/kak-effektivno-upravlyat-vnutrennimi-kommunikatsiyami>.

⁷ <https://blog.pryaniky.com/kak-effektivno-upravlyat-vnutrennimi-kommunikatsiyami/>